

Prema festivalu fotografije

Ovogodišnji XV. po redu Međunarodni triennale fotografije »Čovjek i more«, koji se već više od četrdeset godina priređuje u Zadru, ovih je dana zatvoren. U dva mjeseca, a tri izložbena prostora: Galeriji umjetnina, Gradskoj loži i Prirodoslovnom odjelu Narodnog muzeja, bilo je postavljeno devet izložaba. Riječ je o samostalnim izložabama nekoliko prominentnih svjetski poznatih fotografa, kao i o nekoliko istaknutih domaćih autora te o nekim tematskim cjelinama s područja stare fotografije. Pri izboru, autor i selektor izložaba prof. Antun Travirka postigao je raznovrsnost fotografskih poetika kao i generacijsku raznolikost. Ono što povezuje većinu autora, to je ipak stanovita tematska opredijeljenost koja u različitim kontekstima ima izravan ili neizravan vez s naslovnom temom. Doajen fotografije u Hrvatskoj Mladen Grčević s izložbom »Mladen Grčević i njegova porodica čovjeka« otkriva jedinstvo ljudskog univerzuma bez obzira na rasu, kulturu, ambijent i geografski prostor. »Svijet ribara« izložba je poznatih Francuza Jeana Dieuzaiea, Marca Ribouda i našeg Jose Špralje, najtješnje je vezana za teški život ribara. Lucien Clergue, jedan od najpoznatijih svjetskih predstavnika autorske fotografije, predstavio se vlastitim izborom fotografija nastalih od kraja pedesetih godina do da-

nas. Amerikanac Ralph Gibson se na svojih pedesetak fotografija, gotovo retrospektivno, kreće između magičnog realizma i nadrealizma. Posebno valja istaknuti izložbu Talijana Franca Fontane čije fotografije u boji djeluju kao prave slike rađene pastelom. Fotografijama u boji se predstavio i naš Ivo Pervan donoseći motive primorskih krajolika i ambijente Dalmacije, povijesnu urbanu civilizaciju hrvatske obale Jadrana. Najmlađi autor Boris Cvjetanović ciklusom »Ljetovanje« pokazuje pomalo idiličan život u našim malim mjestima uz more. Dvije izložbe nose povijesni i dokumentarni predznak. »Od bitke pod Visom do Szent Istvana« je izložba,

odnosno slikovna povijest carske i kraljevske austrougarske ratne mornarice. Tristo i pedeset dokumentarnih fotografija su vlasništvo Muzeja Istre iz Pule. Povijesti fotografije pripada i izložba »Titanic – povijest jednog broda«. Na fotografijama, iz Muzeja Irske u Belfastu, prikazani su najvažniji trenuci tog nesretnog transatlantika, od postavljanja kobilice do prvog i jedinog putovanja u nepovrat.

Ovako zamišljena i ostvarena cijela smotra fotografije (u Zadru) pokazala se vrlo zanimljivom i vrlo opravdanom. To pokazuje i dosta veliki broj posjetitelja, njih više od 4000. Profesor Antun Travirka, vrstan poznavatelj fotografije,

uspio je svojim izborom autora i djela pokazati visoku razinu fotografskog umijeća svih sudionika na triennalu. Poučen propustima prijašnjih izložaba i potaknut ovogodišnjim uspjehom, Travirka već sada ima projekt za zadarski međunarodni festival fotografije, koji bi osim ovakvih izložaba imao i brojna popratna događanja vezana za fotografiju. Takve i slične fotomanifestacije već postoje u Italiji i Francuskoj, pa bi o projektu prof. Travirke već sada valjalo razmišljati posebno stoga što Zadar ima već dugu tradiciju stvaranja fotografije kao i organiziranja fotografskih izložaba.

Miljanko MANDŽO

Dogradonačelnik Zadra R. Dunatov otvara izložbu »Čovjek i more«

Foto: V. IVANOV